

ณัฐมน พิไลวงศ์ : การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (DATA ANALYSIS TO ASSESS THE CARRYING CAPACITY OF CULTURAL TOURISM SITES) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปภากร พิทยชาวล, 129 หน้า.

คำสำคัญ : ชีดความสามารถ, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการศึกษาศิลปวัฒนธรรมประเพณี ขนบธรรมเนียมท้องถิ่นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ระบบสาธารณูปโภคไม่เพียงพอต่อความต้องการ

ดังนั้นการศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินขีดความสามารถด้านการรองรับการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของพื้นที่ศึกษา (2) เสนอแนะแนวทางมาตรการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของพื้นที่ศึกษาให้สอดคล้องกับปริมาณนักท่องเที่ยว โดยพื้นที่ตัวอย่างคือ ดอยตุง จังหวัดเชียงราย สนามช้างอารีนา จังหวัดบุรีรัมย์ และคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตัวแปรศึกษาสำหรับการวัดขีดความสามารถการรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านสังคม วัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจ

ผลการศึกษาพบว่า ขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพมีความสอดคล้องกับปริมาณจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่ดอยตุง จังหวัดเชียงราย มีขีดความสามารถในการรองรับสูงสุดด้านกายภาพ ประเภทพื้นที่จอดรถ 400 คันต่อรอบ ห้องน้ำ 6,000 คนต่อวัน และพื้นที่กิจกรรม 1,003 คนต่อวัน ทั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์โดยอาศัยระดับผลกระทบสูง ปานกลาง และต่ำ พบว่าขีดความสามารถในการรองรับที่เหมาะสมทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพโดยที่ไม่มีผลกระทบ พื้นที่สนามช้างอารีนา จังหวัดบุรีรัมย์ มีขีดความสามารถในการรองรับสูงสุดด้านกายภาพ ประเภทพื้นที่จอดรถ 4,392 คันต่อรอบ ห้องน้ำ 4,032 คนต่อวัน และพื้นที่กิจกรรม 2,301 คนต่อวัน พบว่าขีดความสามารถในการรองรับที่เหมาะสมทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพโดยที่ไม่มีผลกระทบ และพื้นที่คีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีขีดความสามารถในการรองรับสูงสุดด้านกายภาพ ประเภทพื้นที่จอดรถ 24 คันต่อรอบ ห้องน้ำ 12,960 คนต่อวัน และพื้นที่กิจกรรม 446 คนต่อวัน พบว่าขีดความสามารถในการรองรับที่เหมาะสมทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพโดยเกิดผลกระทบปานกลาง

ขีดความสามารถในการรองรับด้านสังคมวัฒนธรรมมีความสอดคล้องกับการรับรู้เชิงบวกหรือเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของคนในชุมชน เมื่อพิจารณาโมเดล ซึ่งพิจารณาตัวชี้วัดจำนวน 14 ตัวแปร โดยแบ่งกลุ่มตัวชี้วัดออกเป็น 4 กลุ่มปัจจัย ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิง

ยืนยัน ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยประชากรแฝง/นักลงทุนจากภายนอก ปัจจัยความสัมพันธ์ภายในครอบครัว/สังคม ปัจจัยความรู้สึกรักแอด และปัจจัยวัฒนธรรม พบว่าปัจจัยที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ ปัจจัยความสัมพันธ์ภายในครอบครัว/สังคม มีค่าเท่ากับ 0.778 รองลงมาคือ ปัจจัยประชากรแฝง/นักลงทุนจากภายนอก มีค่าเท่ากับ 0.770 ส่งผลให้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีสำหรับคนในชุมชนลดลง

ขีดความสามารถในการรองรับด้านเศรษฐกิจของผู้ประกอบการ โดยประเมินขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจของพื้นที่ดอยตุง จังหวัดเชียงราย คือไม่น้อยกว่า 8,432 คนต่อคืน พื้นที่สนามช้างอารีนา จังหวัดบุรีรัมย์ คือไม่น้อยกว่า 3,997 คนต่อคืน และพื้นที่คีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช คือไม่น้อยกว่า 6,946 คนต่อคืน ซึ่งขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจในปัจจุบันของดอยตุง จังหวัดเชียงราย สนามช้างอารีนา จังหวัดบุรีรัมย์ และคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช เกณฑ์ระดับผลกระทบพบว่า ไม่มีผลกระทบ

สาขาวิชา วิศวกรรมอุตสาหการ
ปีการศึกษา 2564

ลายมือชื่อนักศึกษา.....ณัฐมน.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....ณัฐมน.....

NATTAMON PILAIWONG : DATA ANALYSIS TO ASSESS THE CARRYING CAPACITY OF CULTURAL TOURISM SITES. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. PAPHAKORN PITAYACHAVAL, Ph.D., 129 PP.

Keyword: Carrying Capacity, Cultural Tourism, Tourist Attraction Management

Cultural tourism is the study of local arts, culture, traditions, and customs, whose unique qualities and charms attract visitors. Today, cultural tourism has received a lot of attention from tourists. There are more tourists than normal visiting attractions which leads to environmental degradation, decreasing visitors' satisfaction.

Therefore, this research aims (1) to assess the physical carrying capacity in the selected cultural tourism sites (2) to suggest proper measures for the management of the sites. Case study of the Doi Tung Chiang Rai Province, Chang Arena Buriram Province and Kiri Wong Nakhon Si Thammarat Province. The variables to be studied for measuring tourist capacity were physical, social-cultural and economic.

First of all is Doi Tung at Chiang Rai province. The results represented that capability of physical support conforms with the number of tourists. The highest capability is the physical support. Doi Tung arranged parking areas for 400 cars per round, arranged toilets for 6,000 tourists per day, including activities areas for 1,003 tourists per day. Besides, Doi Tung was analyzed based on impact levels high, medium and low. The results showed that Doi Tung can support for physical tourism with appropriate and without any impact. The next place is Chang Arena at Buri Ram province. Physical support is the highest capability like Doi Tung. Chang Arena arranged parking areas for 4,392 cars per round, arranged toilets for 4,032 tourists per day, including activities areas for 2,301 tourists per day. Thus, Chang Arena remains support for physical tourism with appropriate and without any impact. The last one is Kiriwong at Nakhon Si Thammarat province. Surely, physical support remains highest capability. Kiriwong arranged parking areas for 24 cars per round, arranged toilets for 12,960 tourists per day, including activities areas for 446 tourists per day. On the

contrary, Kiriwong got the medium impacts with physical support. Cultural support conforms with positive thinking and negative thinking to cultural tourism of the people in the community.

In addition, after considered from 14 indicators by grouping them, there are 4 factors which analyzed from sustainable component comprises non-registered population / external investors, family and social relationship, congestion, and culture. Researcher found that the highest factor is family and social relationship with the average 0.778. Second factor is the population / external investors with the average 0.770. It affects to the way of people in community. Their culture and tradition were decreased. Likewise, it affects to the capability for economic support of many traders. The assessment of capability to support economic tourism was estimated. No less than 8,432 tourists per night at Doi Tung. No less than 3,997 tourists per night at Chang Arena, and no less than 6,946 tourists per night at Kiriwong. Moreover, researcher found that these places got a few impacts and not beyond the capability to support economic tourism.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

School of Industrial Engineering
Academic Year 2021

Student's Signature .....
Advisor's Signature .....